

ONZE ESKURSIES IN 1977

J. Daams
Zuidsingel 23
1241 EH Kortenhoef

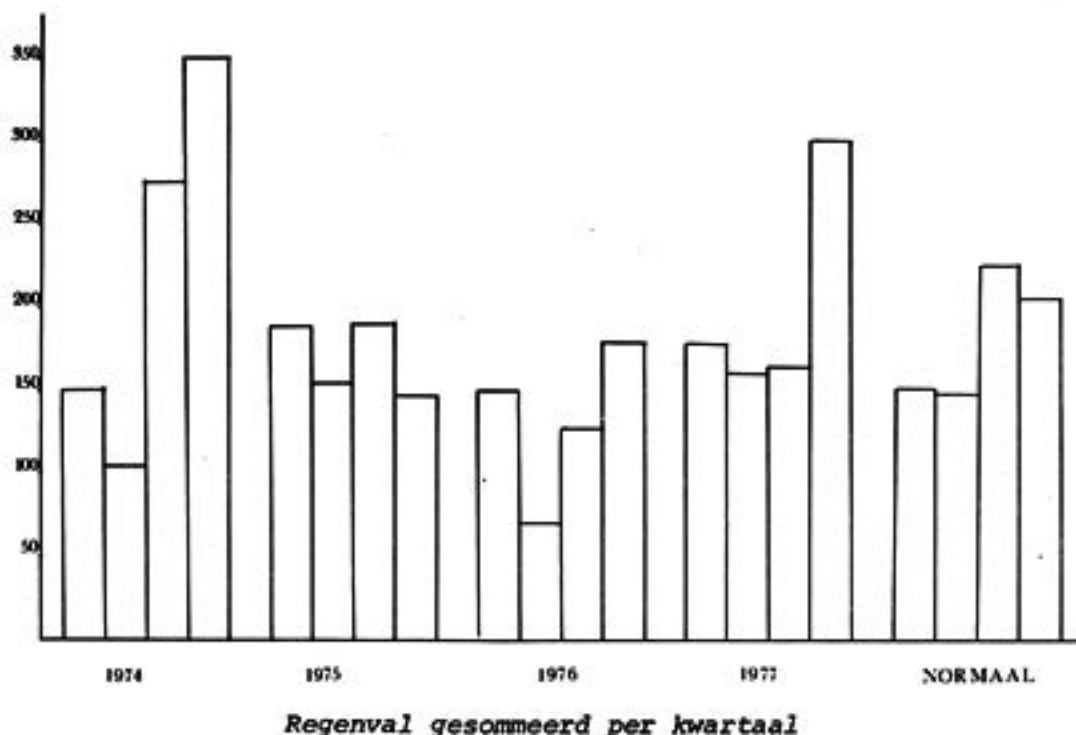
J. Frencken
Joh. Geradtsweg 71
1222 PN Hilversum

In 1976 was de droogte zo groot, dat er 8 ekskursies moesten worden afgelast. 1977 bracht het er beter vanaf: slechts één ekskursie kon niet doorgaan omdat er vrijwel geen fungi waren te vinden.

De temperaturen over 1977 waren ongeveer normaal: de regenval lag iets boven normaal. Dit is duidelijk te zien uit de hieronder opgenomen tabel met de temperaturen en neerslag, ontleend aan de overzichten van het K.N.M.I.

	Temperatuur (in °C)					Neerslag (in mm)				
	1974	1975	1976	1977	normaal	1974	1975	1976	1977	normaal
jan.	5,2	6,4	4,0	2,7	1,9	62	84	98	70	65
febr.	4,7	3,1	2,5	4,6	2,1	42	26	22	78	49
maart	5,5	4,4	3,1	6,8	4,7	48	77	30	38	42
april	8,7	7,0	7,2	6,5	8,1	11	60	7	60	45
mei	11,3	10,5	12,8	11,5	11,9	41	35	34	50	49
juni	14,3	14,5	17,4	14,0	15,0	55	59	31	56	54
juli	15,1	17,4	19,0	16,5	16,8	90	63	37	48	77
aug.	13,0	19,4	17,8	16,0	16,8	65	47	24	108	83
sept.	13,0	15,3	14,0	13,5	14,5	125	75	72	13	72
okt.	7,4	8,9	11,3	11,8	10,2	134	24	41	48	73
nov.	6,7	5,1	6,9	7,1	6,2	105	83	55	161	72
dec.	7,1	2,9	1,8	4,9	3,3	107	38	84	51	62
	Totaal					886	671	535	781	738

In de hieronder opgenomen grafiek zijn de regengegevens gesommeerd per kwartaal weergegeven. Men moet er wel rekening mee houden, dat dit gemiddelde gegevens over het gehele land zijn; plaatselijk kunnen grote verschillen voorkomen. Zie hiervoor het artikel van P.B. Jansen in Coolia 21 (okt. 1977).

Het is verheugend, dat van alle ekskursies soortenlijsten werden ontvangen! Dit waren er 15, gespreid over een groot aantal plaatsen door het gehele land.

Tot nu toe is er niets gepubliceerd over de grote buitenlandse ekskursies. Er is echter een groot artikel in bewerking, dat een overzicht zal bieden over enkele jaren op bezoek bij onze Zuiderburen.

7 mei, Landgoed "Huis ten Donck", Ridderkerk.

Dit terrein zal ten behoeve van een inventarisatie enige maanden door de N.M.V. worden bezocht. Bij deze vroege voorjaarsekskursie bleek het reeds een waardevol terrein te zijn. Er werden een 30-tal soorten genoteerd, waaronder enkele zeker niet alledaagse, zoals blijkt uit de volgende opsomming: *Conocybe aporos* (W.H.), *Coprinus plicatilis* var. *microsporus* (A.E.J.), *Helvella acetabulum* (G.Z.), *Mitrophora semilibera*, *Melastiza chateri* (R.S.), *Ganoderma pfeifferi* (G.Z.) en *Calocybe gambosa* (D.T.).

Het is wel duidelijk, dat dit landgoed, zoals de naam aangeeft, op een verhoging in het rivierengebied, nog vele verrassingen kan opleveren.

13 augustus, Kasteelbos van Neerijnen.

Dit bekende terrein leverde 107 soorten op, waarvan de volgende worden genoemd:

<i>Agaricus macrosporus</i>	<i>Inocybe jurana</i> (H.L.)
<i>Boletus inpolitus</i> (F.T.)	" <i>pusio</i> (H.L.)
<i>Cheilimenia vitellina</i> (F.T.)	<i>Lepiota acutosquamosa</i>
<i>Ganoderma lucidum</i>	" <i>echinacea</i>
<i>Hemimycena crispata</i> (T.K.)	" <i>eriophora</i> (P.B.J.)
<i>Clitocybe sinopica</i> (P.B.J.)	" <i>hetieri</i> (Vr.)
<i>Langermannia gigantea</i>	

De Reuzenbovist deed het in de Betuwe dit jaar goed. De eerste schrijver heeft deze soort bij een aantal bezoeken in deze streek liefst 17 maal aangetroffen.

20 augustus, Landgoed Twickel bij Delden.

In dit, vanouds bekende, ekskursiegebied, werden meer dan 140 soorten genoteerd. Er werden 13 *Russula*-soorten gevonden. Daarnaast weer een nieuwe binnenlandse vondst van *Auricularia auricula-judae*. Van de verdere belangwekkende vondsten noemen we hier:

<i>Boletus calopus</i>	<i>Inocybe pusio</i>
<i>Gymnopilus fulgens</i>	<i>Leucocoprinus brebissonii</i>
<i>Marasmius languidus</i>	<i>Phaeomarasmius subincarnatus</i> (T.K.)
<i>Omphalina epichysium</i> (T.K.)	<i>Pluteus pseudorobertii</i>
<i>Otidea cochleata</i> (F.T.)	<i>Rhodophyllus nitens</i> (nieuw voor
" <i>bufonia</i> (J.F.)	ons land, M.N.)
" <i>leporina</i>	<i>Sepultaria tenuis</i> (D.T.)
	<i>Peziza praetervisa</i>

27 augustus, Landgoed "Huis ten Donck", Ridderkerk.

Deze ekskursie bevestigde de mening, opgedaan tijdens de eerste ekskursie, dat dit terrein de moeite waard is. Een hele serie soorten, die bekend zijn uit de kleibossen langs de grote rivieren werd er aangetroffen; een duidelijke aanmoediging om ook de resten van bossen in het rivierengebied niet te vergeten. Ruim 90 soorten werden genoteerd. Daarbij was o.a. *Cortinarius bibulus*, het minuskule, slecht bekende maar wel algemene gordijnzwammetje uit vochtige elzebossen, zeer algemeen in de Vechtstreek. Van de gevonden soorten noemen we:

<i>Boletus albidus</i>	<i>Naucoria pseudoamarascens</i> (F.T.)
" <i>luridus</i>	<i>Pluteus grisopus</i>
<i>Chamaemyces fracidus</i>	" <i>murinus</i>
<i>Clitocybe agrestis</i> (T.K.)	" <i>pallescent</i>
<i>Ganoderma adspersum</i>	<i>Rhodophyllus leptonipes</i> (M.N.)
" <i>pfeifferi</i>	<i>Tricholoma lascivum</i> (T.K.)
<i>Geastrum triplex</i>	<i>Inocybe pyriodora</i>
<i>Lactarius insulsus</i> (F.T.)	

3 september, Hyendaal (Radboud) Nijmegen.

Hier werden 73 soorten gevonden, waaronder de volgende soorten vermeldenswaard zijn: *Clitocybe alexandri* (T.K.), een in ons land bepaald zeldzame, grote trechterzwam. Een aardige vondst is altijd weer *Crinipellus stipitarius*. *Stropharia rugosa-annulata* is een soort, die de laatste jaren herhaaldelijk wordt aangetroffen, doch pas gedurende de oorlogsjaren voor het eerst in ons land is gevonden. In afvalhopen, in tuinen, op stro en op allerlei goed bemeste terreinen kan zij worden aangetroffen. Verder nog *Pseudomphalina* cf. *crassipes* (M.N., T.K.) en *Rhodophyllus subradiatus*.

17 september, "Gunterstein", Breukelen.

Gunterstein is één van onze best bekende kleibossen langs de Vecht, waarvan de eerste auteur een lijst bezit van ongeveer 500 soorten. In vrijwel elk ekskursieverslag blijkt de standvastigheid van de fluviatiele soort *Amanita inaurata*, die hier vrijwel elk jaar al gedurende tientallen jaren te voorschijn komt. Een tweede opvallende Amaniet is *A. livido-pallescent*, die nu ook weer aanwezig was. Een vondst van *Ganoderma resinaceus* op eik heeft de gemoederen lang bezig gehouden; het bleek hem uiteindelijk toch te zijn.

Een bloemlezing uit de lijst levert het volgende op:

<i>Agaricus augustus</i> (H.L.)	<i>Lactarius vellereus</i> var. <i>velutinus</i>
<i>Boletus albidus</i> (R.H.)	<i>Mycena pearsoniana</i>
<i>Cortinarius crystallinus</i> (R.H.)	<i>Oxyporus populinus</i>
<i>Crepidotus epibryus</i> (H.L.)	<i>Peziza succosa</i>
<i>Fomitopsis cystisina</i> (G.Z.H.L.)	<i>Thelephora anthocephala</i> (H.L.)
<i>Inocybe corydalina</i>	<i>Tricholoma sciodes</i> var. <i>virgatoides</i> (F.B.)

10 september, Oost-Flevoland.

Ekskursies in de IJsselmeerpolders gaan tot de evenementen

behoren. In dit zich snel ontwikkelende gebied komen we steeds voor verrassingen te staan. Waar vindt men in ons land bossen, waar tijdens één ekskursie 7 soorten uit het geslacht *Helvella* worden gevonden, waaronder bijzonderheden als *H. villosa* en *H. corium*? Hetzelfde geldt voor het geslacht *Pluteus*, waarvan de volgende soorten werden aangetroffen: *Pluteus cervinus*, *minutissimus*, *olivaceus*, *thomsonii*, *villosus*, *nanus*, *lutescens*, *salicinus* en *murinus*, waarvan de meeste bepaald zeldzaam zijn te noemen. Opvallend was, dat er slechts één *Lactarius*, n.l. *L. semi-sanguifluus*, maar één *Russula*, n.l. *R. atropurpurea* werden gevonden en geen enkele *Boleet*. Verder noemen wij de volgende soorten:

<i>Hebeloma populinum</i> (C.B.)	<i>Clitopilus cretatus</i>
<i>Inocybe squamata</i>	" <i>hobsonii</i> (F.T.)
<i>Onygena corvina</i>	<i>Clitocybe</i> cf. <i>costata</i> (F.T.)
<i>Pholiota lutaria</i>	<i>Otidea alutacea</i> (J.F.)
<i>Simocybe centuncula</i>	<i>Polyporus lentus</i>
<i>Agrocybe erebia</i>	<i>Ramaria ochraceo-virens</i>

24 september, Landgoed Weldam bij Goor-Diepenheim.

Hier werden ongeveer 100 soorten gevonden, waarvan de volgende vermeldenswaard zijn: *Coprinus gonophyllus*, *Grifola frondosa*, *Naucoria subconspersa*, *Peziza petersii*, *Trichophaea woolhopeia*, *Coprinus lagopides*, *Helvella villosa* en *Pluteus pseudorberti*.

8 oktober, Kasteel Broekhuizen bij Leersum.

Op dit landgoed is het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (R.I.N.) gevestigd. Het is één van de mooiste landgoederen aan de zuidkant van de Utrechtse heuvelrug en mycologisch nog slecht bekend. Ons lid G. Immerzeel heeft een begin gemaakt met de inventarisatie en het ziet er naar uit, dat hier nog menige verrassing te voorschijn zal komen. Bij de eerste ekskursie naar Broekhuizen werden al meer dan 100 soorten gevonden. Hiervan noemen we de volgende: *Clavulina helveola*, *Mycena candida* (op Smeerwortel), *Pholiota alnicola* en *aurivella*, *Pleurotus dryinus*, *Scleroderma areolatum* en *Stropharia squamosa*.

15-16 oktober, Weekend-ekskursies in de omgeving van Olterterp (Fr.).

In de bossen tegenover het hotel "Het Witte Huis" te Olterterp en in het Wijnjeterperschar werden veel "lege" plekken in de fungi-flora van Friesland ingevuld. Helaas wonen er te weinig

mycologen in het hoge Noorden om de talrijke interessante terreinen aldaar te bezoeken. Hopelijk verandert dit in de toekomst.

Een keuze uit de lijst van vondsten volgt hieronder:

<i>Collybia konradiana</i>	<i>Hebeloma leucosarx</i>
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	<i>Lycoperdon foetidum</i>
<i>Inonotus dryadeus</i>	<i>Psilocybe semilanceata</i>
<i>Asterophora lycoperdoides</i>	<i>Typhula erythropus</i>
<i>Ripartitus tricholoma</i>	<i>Mycena adonis</i>
<i>Hygrophorus laetus</i>	

22 oktober, Fort Rhijnauwen bij Utrecht.

Dit prachtige terrein, in beheer bij Staatsbosbeheer, leverde een bijzonder rijke oogst aan allerlei soorten op. In totaal werden er 126 soorten genoteerd. Het zware hout op de fortwallen en de schrale grasveldjes ertussen leverden talrijke bijzonderheden op, waarvan een aantal hieronder wordt opgesomd:

<i>Conocybe arrhenii</i>	<i>Hygrophorus quietus</i>
" <i>exannulata</i>	<i>Inocybe salicis</i>
<i>Coprinus velox</i> (J.F.)	" <i>terrifera</i>
<i>Cortinarius urbicus</i>	<i>Leptoglossum acerosum</i>
<i>Crepidotus amygdalosporus</i>	<i>Lyophyllum baeospermum</i>
" <i>epibryus</i>	<i>Melanoleuca microcephala</i>
" <i>luteolus</i>	<i>Melanophyllum echinatum</i>
<i>Cytidia flocculenta</i>	<i>Mycena hiemalis</i>
<i>Gaeastrum triplex</i>	<i>Naucoria bohemica</i>
<i>Gymnopilus flavus</i> (E.A.)	<i>Psathyrella multipedata</i>
<i>Helvella stevensii</i>	" <i>panaeoloides</i>
<i>Hebeloma pumilus</i> (J.F.)	
<i>Psathyrella pseudogracilis</i>	<i>Tubaria autochtona</i> (J.F.)
<i>Psilocybe inquilina</i>	" <i>pallidispora</i>
<i>Rhodophyllum sericeus</i>	<i>Volvariella murinella</i> (E.A.)
<i>Stropharia albo-cyana</i>	" <i>pubipes</i> (Vr.)
" <i>inuncta</i>	<i>Hebeloma leucosarx</i>

29 oktober, Pinetum "Schovenhorst" bij Putten.

Dit bijzonder gevarieerde terrein leverde maar liefst 153 soorten op. Een aardige vondst was het kopergroene schijfzwammetje *Chlorosplenium aeruginosum*, waarvan men wel vaak het aangestaste hout vindt maar zelden de mooie groene vruchtlichamen. Een deel van de aardigste vondsten wordt hieronder vermeld:

<i>Panellus serotinus</i>	<i>Lyophyllum plexipes</i>
<i>Boletinus amabilis</i>	<i>Macrocyttidia cucumis</i>
<i>Clavariadelphus junceus</i> (F.T.)	<i>Stropharia inuncta</i>
<i>Payodia maura</i>	<i>Typhula phacorrhiza</i>

Ischnoderma resinosum
Lepiota georginae

Typhula quisquiliaris
Lepista irina

5 november, Zwanewater bij Callantsoog.

Hier werden in totaal 130 soorten gevonden, waarvan we er een aantal opsommen:

Clavulinopsis helveola
Clitocybe hydrogramma
Cortinarius trivialis
Fayodia maura
Gastrum triplex
Hygrophorus conicus
 " *laetus*
 " *niveus*
 " *phaeo-coccineus*

Lactarius cyathula
Lepiota alba
Lepista irina
Leptoglossum acerosum
Phallus hadrianus
Pleurotellus hypnophilus
Rhodophyllus ameiodes
 " *juncinus*
 " *turbidus*

Hirneola auricula-judae var. *lactea* (H.L.)

12 november, Landgoed "Huys ten Donck" te Ridderkerk.

Dit was de derde ekskursie naar dit landgoed, georganiseerd in het kader van een terrein-inventarisatie. Er werden 85 soorten gevonden. Daarvan vermelden we de volgende:

Clavulinopsis laeticolor
Cortinarius trivialis
Ganoderma adspersum (G.Z.)
 " *pfeifferi* (G.Z.)

Inonotus dryadeus
Lepista saeva
Marasmius recubans

19 november, Noordoostpolder.

Beide bezochte bossen, het Voorster- en het Schokkerbos bleken bijzonder rijk aan paddestoelen te zijn. Daartoe zal de overvloedige regen in november wel hebben bijgedragen. Vooral in de dichte sparrebossen wemelde het van paddestoelen. Op talrijke plaatsen kwamen hier prachtige exemplaren van een tot nu toe in Nederland onbekende soort voor, n.l. *Calocybe obscurissima*, verwant aan de ook aangetroffen *C. ionides*. Een grote verrassing voor velen was wel het Sparreveertje, dat in het Schokkerbos in dichte toefen op liefst 5 plaatsen werd gevonden. Voor zover bekend is dit de tweede vindplaats in ons land. Opvallend was het voorkomen van *Panellus serotinus* op oude elzenstammen in de dichte sparrebossen.

T. Kuiper vond in totaal de volgende *Clitocybe*-soorten: *Clitocybe ditopa*, *inversa*, *metachrosa* s.l., aff. *metachroa*, *nebularis*, cf. *papillata*, *phyllophila*, cf. *quercina*, cf. *temuissima* en *vibecina*.

Van de overige vondsten volgt hier een bloemlezing:

<i>Daldinia concentrica</i>	<i>Exidia truncata</i>
<i>Helvella queletii</i>	<i>Melanoleuca cf. strictipes</i>
<i>Ischnoderma benzoinum</i>	<i>Peziza michelii</i>
<i>Psathyrella pygmaea</i>	<i>Ramaria ochraceo-virens</i>
<i>Ripartitis tricholoma</i>	<i>Strobilurus esculentus</i>
<i>Tremella encephala</i>	

Afkortingen van herbaria:

R.H.	Rijksherbarium, Leiden	P.B.J.	P.B. Jansen
E.A.	E. Arnolds	H.L.	H.L. van der Laan
H.A.A.	H.A. van der Aa	A.E.J.	A.E. Jansen
F.B.	F. Benjaminsen	M.N.	M. Noordeloos
F.v.d.B.	F.A. van den Bergh	A.R.	A.F.M. Reijnders
J.D.	J. Daams	R.S.	R. Swart
W.H.	W. Hanegraaff	Schr.	J. Schreurs
H.G.	H. Geesink	F.T.	F. Tjallingii
T.K.	T. Kuiper	D.T.	D. Tjallingii
J.F.	J. Frencken	Vr.	G.A. de Vries
J.W.	J. Wisman	G.Z.	G. van Zanen

PHYLLOPORUS RHODOXANTHUS IN NEDERLAND

P.B. Jansen

Paul Windhausenweg 26
4818 TB Breda

Deze boleetachtige paddestoel met zijn sterk gevorkte lamellen is in het veld gemakkelijk te herkennen, iets wat van veel andere soorten niet gezegd kan worden. Op 31 aug. 1977 vond ik in het Schaelsberger bos in Zuidlimburg, eigendom van Natuurmonumenten, een fraai exemplaar van deze soort met nog een paar geheel beschimmelde ernaast. In de jaargangen van *Fungus* en *Coolia* vindt men zijn naam niet dikwijls vermeld. Om enig inzicht te krijgen over de verspreiding in Nederland heb ik nagegaan, wat er in *Fungus* en *Coolia* van te vinden is en welke vondsten er in het Rijksherbarium worden bewaard, in onderstaand staatje het resultaat.